

Kautnik András –

Családi életre nevelés az iskolában – Kerekasztal-beszélgetés

Szerkesztette

1973-ban született. Tanulmányokat folytatott: 2006-2008. SOTE Mentálhigiéné Intézetében, mentálhigiénés szakember, 1995-2000. PPKÉ BTK Magyar szakán, középiskolai magyartanár, 1997-2000. PPKÉ HTK Levelező tagozatán, általános iskolai hittanár, 1991-1995. Ferences Hittudományi Főiskolán és 1987-1991. Szentendrei Ferences Gimnáziumban. Munkahelyek: 2006- Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium, Budapest: osztályfőnök, magyartanár, szakvezető tanár, pályázatíró referens, 1999-2006 Zsámbéki Premontrei Szakközépiskola és Szakiskola: osztályfőnök, magyar- és hittanár, szakvezető tanár, külkapcsolati referens.

„A nemzet fennmaradásának alapja, összetartozásunk kerete” - idézhetjük a családot végre méltó helyén kezelő alkotmánytervezetet. A családi életnek ezt a dimenzióját igyekszik megerősíteni az új Nemzeti Alaptanterv is, valamint a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia törekvése, amikor főpapjaink a 2011-es (egyházi) esztendő t a Család Événak nyilvánították. Ha a döntéshozók nem csupán triumfálni akarják a családot, hanem ténylegesen realizálni a hirdetett eszmét, akkor komoly párbeszédet kell folytatniuk azokkal a szakemberekkel, akik a mindennapi élet aprólékos küzdelmeit vállalva teszik kézzel fogható valósággá azokat az értékeket, melyek hiánya vezetett például a jelenlegi demográfiai helyzethez.

Az alábbiakban közölt kerekasztal-beszélgetés célja, hogy mind a döntéshozóknak, mind az érintetteknek képet adjon az iskolai családi életre nevelés folyamatairól, kompetenciahatáraitól, perspektíváiról. A beszélgetés apropóját nemcsak az olyan átfogó folyamatok adják mint az alkotmányozás, a Család Éve

vagy az új szemlélet az oktatásirányításban. A Szent Gellért Katolikus Gimnázium az ESZA-tól nyert pályázat keretében a Családi Életre Nevelés Program egyes elemeit meg tudja valósítani az idei tanév folyamán, ezzel a szülők sokszor megfogalmazott igényére válaszol. Érdekes módon a teljes családban élők és az elváltak részéről is hatalmas igény mutatkozott a projekt folytatására, arra, hogy az iskola vezesse, tanítsa, motiválja a családi életre diákjait.

A kerekasztal-műfaj lehetőséget ad arra, hogy a problémákat, célokat a lehető legéletszerűbben fogalmazzuk meg. A több szempont összevetéséből pedig még átfogóbb, igényesebb megoldás keletkezhet ki. A meghívott szakemberek bőséges tapasztalattal rendelkeznek a katolikus közoktatás és a családi életre nevelés területén, és természetesen a szülői oldal képviselője sem maradhatott el. A beszélgetés résztvevői:

Sályiné Pásztor Judit – PPKÉ BTK Tanárképző Intézet adjunktusa;

Rézné Vitus Csilla – „Boldogabb Családokért” családi életre nevelés iskolai

program budapesti projektmenedzsere, családi életre nevelés tanácsadó;

Magó Kinga – Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium testnevelő tanára, osztályfőnök;

Buza Domonkos – Magyar Mentálhigiénés Szövetség elnöke, pszichológus;

Tibély András – villamosmérnök, négy gyermek édesapja, akik a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium tanulói (voltak). A beszélgetést *Kautnik András* vezette és szerkesztette.

Vajon mitől lesz néhány együtt élő, genetikailag összefüggő emberből család? Mi teszi a „családot” családdá?

Buza Domonkos: Az emberi együttélést kényszerek teszik családdá, azaz egyik oldalról a szükségletek. De Viktor E. Frank (1905-1997, a harmadik bécsi pszichoterápiás iskola és a logoterápia atyja – *a szerk.*) szerint az nem lehet, hogy az embert a pszicho-fiziológiája, azaz a szükségletei határozzák meg, hisz akkor semmi különbség nincs az ember és az állat között. Az embert nem az határozza meg, ami „trieben”: ösztökéli, hanem az ami „ziehen”: vonzza. Mi az? A célok, értékek és a normák, ezek vonják kévébe az ösztönöket, adnak irányt és célt. Ami hajtja az embert, valóban a szexualitás, a biztonság, stb., de az igazi dinamikát a célok és értékek adják. A család az ilyen közös célok, a megvalósítandó értékek mentén szerveződő közösség.

Sályiné Pásztor Judit: Ha irodalmi megfogalmazást keresünk, Sütő Andrást idézhetjük, aki úgy fogalmaz, hogy a család a társadalom „leglelke”, mondhatni összejtje.

Réz né Vítus Csilla: Érzelmi alapon szerveződő közösség. Ha csak a párválasztási szokásokat nézzük, a férfi és a nő

azért köti össze az életét, mert egymást szeretik, és ebből a szeretetből indul ki minden egyéb. Minden lépés mögött az áll, hogy az anya és az apa szeretik egymást, és közösen nevelik gyerekeiket.

Magó Kinga: Olyan mini társadalomról beszélünk, mely talán véletlenszerű, de ha hiszünk a Gondviselésben, akkor egészen biztosan nem az. Ahogy majd a nagyobb közösségben kéne működnünk, itt kicsiben sajátítjuk el. Segítő közeg, ahol az alkalmazkodás és a kapcsolat-teremtés fontos képességei, készségei alakulnak ki. De a családból nehéz is „kilépni”, nehéz megtagadni azt, hiszen sok szempontból determinál. A családba kódolt szeretetet a tágabb környezettől nem kaphatjuk meg.

Tibély András: Ami először elhangzott, hogy a családot valami kényszer tartja össze, az ellen tiltakozni akartam, de rájöttem, hogy nagyon is igaz: az ember a barátait válogathatja meg, a családtagjait nem.

Érzésem szerint a család olyan megtartó közösség, mely lehetőséget és kényszert is ad arra, hogy az ember bizonyos normákat megtanuljon. De abból a szempontból nem tükrözi a nagyobb társadalmat, hogy a családban muszáj megoldani a konfliktusokat. Ahhoz, hogy néhány összeköltözött emberből család legyen, isteni kegyelemnek kell megjelennie, ugyanis a család egy csomó olyan helyzetet hordoz magában, melyet meg kell oldani, mégpedig ugyanazokkal az emberekkel. A család – véleményem szerint – nem kicserélhető tagok együttese. A tartós munkahelyi csatározásból előbb-utóbb kilép az ember, a barátság is megszakadhat, de a családban nincs ilyen megoldás. A mi családjunkban ráadásul még azt is meg kell oldani a konfliktust.

Szakmai munkájuk, mindennapi tapasztalataik során Önök hol találkoznak társadalmunkban a család sérülékenységével, sérültségével?

Sályiné Pásztor Judit: Ahol a legnagyobb bajt érzem, az a generációk közti együttműködés megrendülése, az őszinte kommunikáció hiánya, egyáltalán a kommunikáció elégtelensége, és akkor az őszintéről még nem is beszéltünk, és a társadalmi beágyazottság. Megkerülhetetlen kérdés, hogy a család milyen társadalmi környezetbe ágyazódik be.

Rézné Vitus Csilla: A kommunikációs problémák az érzelm kifejezés szintjén is jelen vannak. Pedig az érzelmek kifejezése tanítható. Mindemellett az értékrend borult fel, és az elköteleződésre való bátorság is hiányzik.

Tibély András: A felbonthatatlanság sérült leginkább. Az a távlat hiányzik belőle, hogy nem lesz vége. Talán nem is a család, hanem az az egyén van válságban, aki valami miatt nem tud felépíteni egy ilyen közösséget. Magát a család eszméjét nem érinti a válság: ha van egy autó, mely jól tudna működni, de azt a gazdái képtelenek rendeltetésszerűen használni: csapkodják az ajtót, lerúgják a kipufogóját, attól még jó lehetne az a jármű.

Buza Domonkos: A hasonlatot azzal egészíteném ki, hogy az az autó rettentés útton halad. Tehát a környezet egyáltalán nem kedvez neki.

Sályiné Pásztor Judit: Még a keresztény közösségekben is szinte járványszerűen tejed a válás mint problémamegoldás.

Magó Kinga: Nem ritka a felekezeti iskolákban az olyan osztály, ahol a válások a családok több mint felét érintik.

Buza Domonkos: Rengeteg munkát kell befektetni abba, hogy az autó jól menjen.

Rengeteget. Ha pedig járványról beszélünk, az jöhet, ha van immunitás.

Magó Kinga: Pedig diákjaim egyértelműen azt mondták, hogy ők egy emberrel szeretnék leélni életüket, vágyaikat mondják ki, írják le ekkor.

Buza Domonkos: A társadalmi környezet korrigálja vágyaikat, így a nevelés feladata nemcsak a szocializáció, a társas környezethez való felzárkóztatás, hanem az individuáció – nem individualizáció!-, az egyénivé válás, annak elősegítése.

Magó Kinga: Az alapproblémát ott látom, hogy az említett nehéz munkának, mint például az individuációnak, ma nincs becsülete, kevesen kaphatók rá.

Ha az iskolában egy jobb osztályzatért sem képes megdolgozni, hogyan tudna küzdeni a diák olyan elvontabb értékért, mint a család. Bármelyik tanórán lehet formálni az alapszemléletet, ehhez még nem is kell olyan foglalkozás, ahol ki-mondottan a családról beszélünk.

Hogyan reagálhat az oktatásirányítás erre a helyzetre? Esetleg aspecifikus személyiségfejlesztést tűzzenek ki célul? Például a megküzdni tudást, a kitartó munkára való képességet, mely további specifikus eredményeket is hozhat, mint a drogtól való tartózkodást?

Buza Domonkos: A drogprevencióban már bevett gyakorlat, hogy az egész személyiséget kell megerősíteni, majd ennek lehetnek specifikus hozadécai, például olyan készségek, amelyek alkalmasabbá tehetnek a teljes életre, a családi életre.

Sályiné Pásztor Judit: Erre van törekvés, elkészült sok kiváló képzési program - melyek nem csak a szexuális felvilágosítást tűzik ki célul, hanem teret kap bennük a szerelem, a szeretet, a párkapcsolat, a veszteség elfogadása, s általában

a közösségépítésben elengedhetetlen érzelmi intelligencia fejlesztése.

Tibély András: A szocializációs folyamat része kell, hogy legyen a tanulás tanítása is.

Magó Kinga: Az iskola az egyetlen olyan – kötelező – fórum, melynek lehetősége lenne, hogy az ilyen hiányzó családi, szocializációs alapokat lerakja. Ez nem megy másképp, minthogy azt a mintát emeljük be az iskolába, amit otthon nem kapott meg a gyerek.

Ha ez így van, mind az iskola, mind a pedagógus már egészen új szerepkörben tűnik fel. Sőt a családi életre nevelés sem nevezhető a klasszikus értelemben iskolai nevelésnek.

Buza Domonkos: Az iskolában nem lehet pótolni azt, amit otthon nem kap meg a gyerek, amire nem kap mintát.

Sályiné Pásztor Judit: A pedagógus „hozott anyagból” dolgozik, valóban a személyes példa lehet az, ami szembeállítható az otthonról hozott mechanizmusokkal. Ezért felelős az iskolai szervező: valamennyi dolgozója, ezt kell, hogy megfogalmazza az intézmény programja. Továbbá, ha ilyen nagy hangsúlyt fektetünk az iskola szocializációs szerepére, akkor arra is válaszolni kell, hogy az egész napos tanítási renddel, esetleg kollégiummal nem rendelkező intézményeknek van-e esélye erre.

Rézné Vitus Csilla: Az élénk élt mintákat vesszük át. Ha ezeket nem akarjuk követni, nagyon tudatosan, nem pedig ösztönösen kell cselekednünk. Ezért van szükség nemcsak a kitarító munkára nevelésre, hanem kimondottan, konkrétan a családi életre nevelésre is. Tanítható és tanulható folyamatról beszélünk: meg lehet tanulni kommunikálni, érzelmeket kifejezni.

Buza Domonkos: És mi van azzal, aki szeretne, akarna, de nem képes? Épp a mintái miatt nem képes még akarni sem. Legtöbb cselekedetünkben szinte „tőlünk függetlenül” berögzült reflexsor fut le, ahogy azon sem gondolkodunk, hogyan szaladjunk le a lépcsőn. Kisgyerekként évekig tanuljuk ezt a mozdulatsort. Egy újabb kommunikációs vagy konfliktuskezelő minta elsajátítása ugyanennyi időt és energiát igényel. Az iskolában ilyen berögzült, nagyon sok lépésből álló reflexsorokat kellene beindítani. Akkor most van esélye annak, hogy filmek és heti néhány óra hatására kialakulnak ezek? Nem is tanítás vagy tanulás, hanem élmények nyomán alakul ki az új cselekvés-minta. Élményt kell adni.

Rézné Vitus Csilla: A Család-órákon éppen erre törekszünk. Fontosnak tartjuk, hogy a diákokat a tanácsadó partnereink tekintse, s így oldottabb légkörben valósulhassanak meg az órák. A mi óráink interaktív foglalkozások. Sokat játszunk együtt, beszélgetünk a diákokkal az új ismereteket is igyekszünk – előadás helyett – közös munkával felfedezni. A diákok érvelnek és vitatkoznak az órákon. Arra törekszünk, hogy ők maguk mondják ki azokat az alapvető emberi értékeket, melyek mentén élünk. A diákokat többször csoportokra osztjuk: vagy azért, mert kiscsoportban egészen másképp lehet megnyílni, és egy témát érinteni (ilyenkor többnyire fiúk és lányok közösen vesznek részt a csoportmunkákban), vagy azért, mert a téma megkívánja, hogy nemek szerint bontva tárgyaljuk. Ezért jó, ha legalább két tanácsadó vezet a foglalkozást. Ahhoz, hogy valóban élményt tudjunk átadni, használjuk a drámapedagógia elemeit, figyelemfelhívó szemléltető eszközein-

ket, filmet vetítünk az egyes témákhoz illeszkedve. Fontosnak tartjuk saját tanácsadóink részéről az értékek melletti személyes tanúságtételt is.

Buza Domonkos: Mi van akkor, ha valaki épp megérintődne, és a környezet hatására, mert – mondjuk – többen nevetnek, elvész az élmény?

Rézné Vitus Csilla: Jó, ha egy élményalapú óra után van hová bekopogtatnia annak a diáknak, akiben valamilyen személyes jellegű kérdés merül fel, például a védőnőhöz vagy az iskolapszichológushoz, illetve az osztályfőnökhöz. Többek között ezért is tartjuk fontosnak aktív jelenlétét az órákon.

Buza Domonkos: Ellenkező esetben csak a feszültséget növeljük. Valóban a legkézenfekvőbb az lenne, ha a mindennap jelen lévő tanárokhoz, de leginkább az osztályfőnökhöz fordulhatna a diák.

Úgy tűnik, a társadalom részéről a XXI. század iskolájával szemben megfogalmazott kihívásokra nemcsak a digitális eszközök beszerzésével, hanem - épp olyan súllyal - a személyes tanár-diák kapcsolat felépítésével is felelni kell...

Sályiné Pásztor Judit: Ilyen jellegű pszichológiai alkalmassági vizsgán nem esnek át a (leendő) tanárok, tudtommal nincs is erre igazoltan alkalmas komplex mérőeszköz. Az új pedagógusképzésben a felvételizőknek –többek között- pedagógiai szituációkat kell megoldaniuk, amivel a pedagógiai rátermettségüket bizonyíthatják. Az osztályfőnöki munkára is felkészítjük a tanárjelölteket, a pedagógiai tárgyak arányát azonban csak a szakmai, diszciplináris képzés időkeretének a terhére bővíthetnénk, így az arányok beosztása nem kis fejtörést okoz.

Buza Domonkos: A szűrés és egyetemi felkészítés mit sem ér, ha nincs utána folyamatos karbantartás. Az alkalmas személyiség is csak ilyen háttérrel állhat folyamatosan készen arra, hogy a családórákon átélt élményeket személyes kíséres útján rendeződni segítse, elmélyítse a diákban.

Rézné Vitus Csilla: A mi munkánk csak akkor gyümölcsöző, ha az osztályfőnökkel szoros együttműködésben dolgozunk. Hiszen vele határozzuk meg az osztályban zajló munka irányát és a megvalósulást is együtt értékeljük. Tevékenységünk a család-órákon az osztályfőnök személyiségfejlesztő és közösségépítő munkáját segíti. Az osztály mindig árulkodik arról, hogy milyen az osztályfőnök. Ha a diákok azt tapasztalják, hogy az osztályfőnök jól kommunikál, maguk a diákok is követik példáját, lehet velük beszélgetni. Nem mindegy, kinek a hatása alatt telik el négy vagy hat év.

Szülőként is mondhatom, az egyik legfontosabb kérdés, hogy ki lesz az osztályfőnök, és őt hogyan támogatja a tanári kar, az iskolavezetés és persze a társadalom: mind erkölcsileg, és nem utolsó sorban anyagilag is. Az iskolai családi életre nevelés ügye csak akkor halad előre, ha az iskolavezetéssel és a pedagógusokkal sikerül rendszeres együttműködést kialakítani. Ez csak úgy működhet, ha nem borítjuk fel az iskola rendjét. Ez részünkről is komoly szervezést és – kis létszámú csapat lévén- főként az emberi erőforrásokkal való okos gazdálkodást igényel. Mindenkinek az a jó, ha az intézmény a tanévet úgy tudja szervezni, hogy a családi életre nevelés az osztályfőnöki órák vagy más, előre meghatározott, rendszeres időpontok keretében zajlik.

A szülőket is igyekszünk tájékoztatni értekezleteken az osztályokban folyó tevékenységről, sőt, ha igény van rá, szülői foglalkozást is szervezünk. Ilyen módon az új kihívásoknak való megfelelés az együttműködésen túl komoly anyagi áldozatot is követel iskolától, fenntartótól egyaránt.

Kívánatos lenne, hogy az iskolák önjárók legyenek ebből a szempontból, azaz biztosítsák helyi szakemberek képzését. A cél egyfajta összefogás kialakítása az iskolán belül azon pedagógusok között, akik elhivatottak a családi életre nevelés, a személyiségfejlesztés és közösségépítés szempontjából, és nyitottak az interaktív, élmények átadásán át megvalósuló tanításra.

A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Családpedagógiai Intézete minden évben szervez pedagógusok és védőnők számára 40 órás akkreditált képzést „Egészséges életmódra és családi életre nevelés” címmel. Hortobágyiné Dr. Nagy Ágnes, a „Boldogabb Családokért” program kidolgozója és szakmai vezetője azzal a céllal hozta létre a képzést, hogy egyfajta szemléletmódot adjon át lehetőségteremtve, hogy országos szinten minél több elhivatott ember megismerje és alkalmazza azt a tudást, amelyet a program több mint 20 éves múltja alatt megszerzett.

Mindennek segítségével a végzetek - akik közül kikerülnek a családi életre nevelés (CSÉN) tanácsadók- hiteles személyként tudjanak bevezetést nyújtani a családi élet főbb kérdéseibe: az önismeret, a jellemnevelés, a serdülőkor, a nemiség, a szerelem, a párválasztás, a házasságra való felkészülés, a házaselet, a családtervezés, a gyermeknevelés tekintetében.

Magó Kinga: Iskolánkban szakmai személyiség gondozás, szupervízió folyik a tanárok egyelőre kis csoportja részvéte-

lével. Leginkább esetmegbeszéléssel töltjük az időt. Ez természetesen sok szervezést, és a szabadidejük feláldozását igényli kollégáinktól.

A jó osztályfőnök-diák kapcsolat mellett – melyet a pedagógusok rendszeres mentálhigiénés „karbantartása” alapoz meg - milyen tanári kompetenciák segíthetik még a családi életre nevelést?

Rézné Vitus Csilla: Sokkal kevesebb energiát igényel felírni a táblára egy vázlatot, mint olyan szituációt teremteni, melyben élmények születnek. Erre mindenképpen külön fel kell készíteni a pedagógusokat. A családi életre nevelésben a módszertan, a „hogyan tudom átadni” kérdése a kulcs.

A konfliktuskezelésről lehet rövid, frontális bevezetőt adni, aztán szükséges gyakorolni is az osztályban, pl. egy tábla csoki elosztásával. Mindjárt más, ha átélnek egy helyzetet a diákok, és azt van mód átbeszélgetni. Így várhatóan tudatosabban kezelik majd az éles szituációkat.

Tibély András: Ha a tanár kiáll, és elkezd mondani, hogy ilyen meg ilyen családot legyen, akkor legördül a vasfüggöny. Az indirekt kommunikációs kultúrára is szükség van.

Véleményem szerint a gyerekek ott-hon formális nevelése tíz éves kora körül befejeződik. Ettől kezdve csak a szülői példákkal tudunk rájuk hatni. Ahogy gyerekeimtől hallom, a szituációs játékoknak hihetetlen nagy szerepe van. De még fontosabb kérdés, hogy ilyen keretek között a pedagógus motiválni tudja a diákokat a családi életre. Aki benne van, az utálja a testvéreit, mert elnyomják őt, lázad a korlátok ellen. Aki nincs benne, az a szabadságát félti. Az egész a motivációval kezdődik. Nagyon fáradásá-

gos munka ez, de megéri. Tehát a tanár legyen képes vonzó családmintát adni: akár személyes példáján, akár az osztályba bevitt játékokon keresztül. Itt pedig vissza kell kanyarodnunk a tömegkommunikáció, a család társadalmi megítélésének kérdésére.

Magó Kinga: A katolikus iskolák nagy kihívásának látom, hogy olyan nyelven fogalmazzák meg az üzenetet, mely a diákok számára vonzó.

Rézné Vitus Csilla: Szinte minden a nyelvезeten múlik. Meg kell találnunk a közös hangot. Mi igyekszünk az alapvető emberi értékekre alapuló oktatást megvalósítani, melynek nincs külön egyházi és nem egyházi iskolákra írt nyelvезete. Azt tapasztaltuk, hogyha keresztény hivatkozásokat hozunk elő, a gyerekeken azonnal látszik az elutasítás, ami nem is a keresztény értékeknek, hanem annak a stílusnak szól, ahogy ezekről eddig hallott.

Tibély András: A hitelesség a közös nyelv megtalálásán is múlik. Sikerre számíthat a kamaszoknál az olyan kommunikáció, mely a tudomány oldaláról vezeti át a gondolatot a hit kérdéseire. Például jó vitaindítónak találnám a Mérő Lászlótól kölcsönzött mondatot: a Názáretinek már csak azért érdemes volt megszületnie, mert bár az ösztönvilágból nem hoztuk, a szeretetet mégis az alapérzelmek közé emelte.

Az iskola kompetenciáján túlmutató törekvés a családdal kapcsolatos pozitív tömegkommunikáció kialakítása. Azonban a szűkebb környezet, a felekezeti iskola milyen többletlehetőséggel rendelkezik a családi életre nevelés területén?

Rézné Vitus Csilla: Szeretném jelezni, hogy a Kecskeméti Önkormányzat már évek óta külön soron támogatja a

családi életre nevelést az általa fenntartott iskolákban, valamint több Budapest környéki városban is önkormányzati támogatással tudunk család-órákat tartani (pl. Tökölön, Biatorbágyon). Az ország különböző területeiről, az önkormányzatok és polgármesterek részéről is nagy az érdeklődés a CSÉN bevezetése iránt.

Buza Domonkos: A keresztény iskola vállalhatja, hogy explicitte tesz, kimond értékeket, sőt, kötelessége is ezt megtenni.

Tibély András: A hívó ember el tudja helyezni azt, ami vele, családjával történik. A család jelenlegi általános helyzetében felfedezheti a kísértettség állapotát. Ha egy gonosz erő a teremtett világot akarja lerombolni, egyértelmű, hogy annak alapját bontja meg. Nekünk van Mesterünk, aki segít mit kezdeni a kísértésekkel...

Buza Domonkos: Az alapvető értékeket nemcsak kimondani kell, hanem olyan miliót, rítusokat is lehet teremteni, melyekkel mintegy rámutatunk akár a szakrálisra, akár az alapvető emberi értékekre.

Tibély András: Számunkra vonzó példaképek a szentek, nekünk az egyszerű ács Szent Családja mutat utat.

ÖSSZEFOGLALÓ

A családi életre nevelés az iskolában c. szerkesztett kerekasztal-beszélgetés az iskolákat a 21. században érő új kihívások egyike köré szerveztük. Hatalmas igény jelentkezik az egész társadalom, az oktatásirányítás, az elvált és nem együtt élő szülők részéről, hogy a felnövekvő generációk számára a családot, mint a társadalmi együttélés alapját, egészséges formáját mutassuk fel. A katolikus iskola különösen szívesen vállalkozik arra, hogy a családi életre nevelés szolgálatába álljon. A beszélgetés résztvevői mind

bőséges tapasztalattal rendelkeznek a katolikus közoktatás és a családi életre nevelés területén.

Bár szemléletmódjuk, kérdésfelvetésük - már csak a család fogalmával kapcsolatban is- gyakran különbözik, mégis meg tudnak egyezni olyan „axiómákban”, melyek az iskolai családi életre nevelés elvi pillérei lehetnek. A beszélgetésből kiderül, hogy az osztályfőnök, a pedagógus személye, képzése, mentális karbantartása az a feltétel, melyre hosszú távon a családi életre nevelés sikerét építheti iskola, szülő, fenntartó, sőt a „megrendelő” társadalom egyaránt. Az oktatás-nevelés szakemberei érintik még az értékek kommunikációjának nyelvezetét, a motiválás vagy a tömeghatásokkal szembeni immunitás kérdéskörét is. A családi életre nevelés szakembereinek segítségével képet kaphatunk a több iskolában bevezetett Család-órák gyakorlatáról is.

SUMMARY

School Education as Preparation for Family Life We organised the edited round table talk entitled School Education as Preparation for Family Life focusing on the new challenges of 21st century. There is a great demand in the whole society, in education management and among parents divorced and living

together as well that the family should be presented as the foundation and natural form of social co-existence for future generations. A Catholic school is specially willing to work in order to promote education as preparation for family life. The participants of the present discussion all have abundant experience in Catholic general education as preparation for family life.

Although their views and approaches often differ, even concerning how to define the family as such, they can come to terms over certain „axiomas” which could be fundamental pillars of school education as preparation for family life. It clearly emerges from the discussion that it is the form-master/mistress, the teacher, his/her training and mental state maintained that provides the basis on which the success of education as preparation for life can be built in the long run by the school, the parents, the operator and even society as a „customer”. Our experts of education also cover the subject of how to convey values in communication and how to help the pupils develop immunity in connection with motivations and mass influence. We can also be given a picture about the practice of „Family lessons” introduced by several schools at the meeting.

**„A család is olyan valami az életben, ami becses.
Olaj az élet lámpásában.”**

(Gárdonyi Géza)